

2. Тертышник В. М., Слинько С. В. Теория доказательств : учеб. пособие. Харьков : Арсис, 1998. 256 с.
3. Образцов В. А. Выявление и изобличение преступника : учеб. пособие. М. : Юрист, 1997. 336 с.
4. Бандурка С. А., Слинько С. В. Расследование преступлений (уголовно-процессуальные проблемы). Харьков : Основа, 2000. 232 с.
5. Герашенко А. О задержании лица, подозреваемого в совершении уголовного правонарушения. *Legea si viata*. 2017. № 12/2. С. 42–46.
6. Про Національну поліцію : закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. *Відомості Верховної Ради*. 2015. № 40–41. Ст. 379.
7. Федоров Ю. Д. Использование результатов осмотра места происшествия для принятия оперативно-розыскных мер. Ташкент : ТВШ МВД СССР, 1972. 28 с.
8. Белкин Р. С. Криминалистическая энциклопедия. М. : Мегатрон-XXI, 2000. 334 с.

Одержано 17.04.2018

УДК 342.9

Валерій Володимирович Береза,

*аспірант Харківського національного університету
внутрішніх справ*

ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ КІБЕРЗЛОЧИННОСТІ ЯК ОБ'ЄКТА ПРОТИДІЇ В ДІЯЛЬНОСТІ ДЕПАРТАМЕНТУ КІБЕРПОЛІЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Сучасні виклики і загрози, перш за все гібридні, обумовлені впливом комплексу соціально-демографічних, економічних, політичних, правових, психологічних і технологічних чинників, вимагають системного реагування, адекватної трансформації органів публічної влади, зокрема правоохоронних органів, серед яких чільне місце відводиться Національній поліції України. Роль останньої полягає у створенні умов розвитку безпечного середовища життєдіяльності, як основи безпеки на території України. Станом на сьогодні, основні сподівання щодо забезпечення безпеки сучасного кіберпростору покладається на Департаменту кіберполіції Національної поліції України як міжрегіональний територіальний орган зі статусом юридичної особи публічного права, який покликаний протидіяти кіберзлочинності.

Особливої уваги потребують положення Наказу Національної поліції України від 10.11.2015 № 85 «Про затвердження Положення про Департамент кіберполіції Національної поліції України» [1]. За своєю структурою Наказ містить лише 5 статей, але кожна із них присвячена конкретній правовій основі діяльності Департаменту кіберполіції Національної поліції України:

- стаття 1 – Загальні положення;
- стаття 2 – Завдання Департаменту;
- стаття 3 – Функції Департаменту;
- стаття 4 – Права Департаменту;
- стаття 5 – Організація діяльності Департаменту.

Так, «Загальні положення» визначають місце Департаменту в системі органів Національної поліції, його повну назву, загальну мету, правові засади та принципи здійснюваної правоохоронної діяльності. «Завдання Департаменту» полягають у формуванні та забезпеченні реалізації державної політики щодо попередження та протидії кримінальним правопорушенням, механізм підготовки, учинення або приховування яких передбачає використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку (далі – сфера протидії кіберзлочинності), а також сприянні в порядку, передбаченому чинним законодавством, іншим підрозділам Національної поліції України у попередженні, виявленні та припиненні кримінальних правопорушень.

З етимологічної точки зору «кіберзлочинність» – протиправне втручання в роботу кібернетичних систем, основною управляючою ланкою яких є комп'ютер (наприклад, спотворення інформації про стан об'єкта в каналі зворотного зв'язку, спотворення керуючого сигналу й каналу зв'язку, використання шкідливого програмного забезпечення тощо), створення та використання в злочинних цілях певної кібернетичної (комп'ютерної) системи, використання в злочинних цілях існуючих кібернетичних (комп'ютерних) систем (наприклад, шахрайство у комп'ютерних чи телекомунікаційних мережах, вимагання тощо) [2, с. 85]. Так, Оксфордський тлумачний словник визначає приставку «cyber» як компонент складного слова. Її значення – що відноситься до інформаційних технологій, мережі Інтернет, віртуальної реальності. Практично таке ж визначення дає Кембриджський словник. Таким чином, «cybercrime» – це злочинність, пов'язана як із використанням комп'ютерів, так і з

використанням інформаційних технологій і глобальних мереж. У той же час термін «computer crime» в основному стосується злочинів, які скоєні щодо комп'ютерів або комп'ютерних даних. Ідея поділу термінів «кіберзлочинність» і «комп'ютерна злочинність» й використанню саме першого терміну і закріплена в міжнародному праві. Рада Європи в листопаді 2001 року прийняла Конвенцію про кіберзлочинність, вживши саме термін «cybercrime», а не «computer crime» [3]. У рамках національного законодавства, а саме положення наказу Національної поліції України від 10.11.2015 № 85 «Про затвердження Положення про Департамент кіберполіції Національної поліції України» [1] в частині завдань Департаменту визначає «участь у формуванні та забезпеченні реалізації державної політики щодо попередження та протидії кримінальним правопорушенням, механізм підготовки, учинення або приховування яких передбачає використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку (далі – сфера протидії кіберзлочинності)», при цьому ані розкриває зміст використаного терміну «кіберзлочинність», ані відсилає до першоджерела.

Також, на сторінках правової літератури під кіберзлочинністю прийнято вважати кримінально карані дії, що передбачають несанкціоноване проникнення в роботу комп'ютерних мереж, комп'ютерних систем та програм, з метою видозміни комп'ютерних даних. При цьому комп'ютер виступає в якості предмета злочину, а інформаційна безпека об'єкта.

Список бібліографічних посилань

1. Про затвердження положення про Департамент кіберполіції Національної поліції України : наказ Нац. поліції України від 10.11.2015 № 85.
2. Словник термінів з кібербезпеки / за заг. ред. О. Копана, Є. Скулиша. Київ : ВБ «Аванпост-Прим», 2012. 214 с.
3. Поняття та сутність кібернетичної злочинності // Актуальна юриспруденція : сайт. URL: http://legalactivity.com.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1425%3A091216-07&catid=170%3A5-1216&Itemid=211 (дата звернення: 03.04.2018).

Одержано 19.04.2018

